

Projectatelier in Academie Wilrijk: onze visie

Als we het hedendaagse kunstlandschap bekijken, merken we dat het overgrote deel van de beelden niet meer gemaakt wordt vertrekkend vanuit 'het métier' of zich beperkt tot één medium. Er wordt vertrokken vanuit ideeën, contexten en technische mogelijkheden. Verschillende disciplines worden (door elkaar gebruikt) onderzocht, toegepast en samengebracht en vormen hierbij een gezamenlijk eindresultaat. Interdisciplinair werken is zo vanzelfsprekend geworden dat dit geen eigen plaats meer krijgt toegewezen binnen het kunstgebeuren; beeldend werken in deze tijd is sowieso werken met verschillende disciplines. Een oeuvre waarin de kunstenaar met één medium werkt, komt bijna niet meer voor. Techniek en medium worden minder en minder gebruikt als uitgangspunt. Ze worden specifiek gekozen omwille van hun overdracht-functie, zoekend naar aansluiting met het voorgaande of vanwege hun toegankelijkheid. Ook de projectmatige manier van werken draagt bij tot dit interdisciplinair gebeuren.

Uitgangspunten en accenten

Het atelierprogramma voorziet een algemene opleiding in de eerste twee/drie jaren en stimuleert onderzoek, gericht op experiment en techniek, om daarna het zelfstandig denken en handelen van de studenten te doen ontwikkelen naar latere jaren toe. Tijdens de eerste jaren leert de student zich oriënteren binnen het beeldende landschap. Nadien kunnen er door de student aangebrachte projecten zelfstandig uitgewerkt worden, waarbij er in het laatste jaar persoonlijk werk gemaakt wordt en er gestreefd wordt de 'academische oefening' te overstijgen.

Het individuele parcours

Er wordt vertrokken vanuit de wereld van de student zelf. Het artistieke proces wordt een persoonlijk onderzoek. De student wordt gestimuleerd tot proberen en experimenteren. Na de richting te hebben doorlopen is er een persoonlijk parcours afgelegd, waarbij de student op een kritische manier heeft leren omgaan met de vragen die hij/zij stelt en de (beeldende) antwoorden die hij /zij (geeft) zelfstandig kan verklaren in een eigen beeldtaal.

Een open houding wordt verwacht en aangemoedigd, niet alleen naar het eigen werk, ook naar het werk van derden (zowel beeldende kunstenaars als medestudenten) toe. De dialoog tussen student en docent en de interactie onderling tussen medestudenten is zeer belangrijk. De student leert de gemaakte keuzes binnen techniek en concept herkennen en in vraag stellen, wat leidt tot een zelfbewuste kritische houding. Door de studenten dieper te laten ingaan op hun gemaakte keuzes, ontstaat er een bewustwording in de beleving van hun werk en dat van anderen. In deze confrontatie ligt de mogelijkheid voor de leerling om begrip en respect te ontwikkelen voor beelden die zich buiten hun eigen mogelijkheden en belevingswereld bevinden. Hij/zij wordt zich bewust van zijn/haar eigen esthetische beleving.

Waarneming

Waarneming wordt opgevat in de meest brede zin van haar betekenis. Naast het klassieke waarnemingstekenen dat gehanteerd wordt om beeldend inzicht te verwerven, worden minder voor de hand liggende media gebruikt om het 'leren kijken' te bewerkstelligen. Er wordt gewerkt met fotografie, collage, maquette, notities, ontwerptekeningen... om het onderzoek naar het ontwerp te optimaliseren. Via deze verschillende manieren om met waarneming om te gaan, leren de studenten de verworven inzichten toe te passen in een ontwerp.

Er wordt voortdurend gewerkt met documentatie; documentatie gekozen als ondersteuning van een

opdracht, maar ook specifiek gekozen in functie van een individueel gevolgd parcours. Tijdens het bespreken van deze documentatie ligt het accent steeds op een intensief 'kijken naar' en wordt er geoefend in een neutrale, specifieke eerder gedetailleerde waarneming. Het documentatiemateriaal zal niet alleen onderling vergeleken worden, er worden ook verbanden met de eigen werkstukken gelegd. Zo wordt er geoefend in 'kijken' en vergelijken. Vanuit deze benadering zal het gekozen documentatiemateriaal de creativiteit en het beeldend inzicht van de studenten stimuleren en vergroten.

Ook bij het bespreken van het eigen werk, in zijn verschillende stadia, wordt er vertrokken vanuit de waarneming: "wat zie je?". Op deze manier worden de studenten vertrouwd met een methodiek steunend op waarneming. Het wordt duidelijk dat verdere keuzes, die gemaakt worden om eigen werk te realiseren, gebaseerd zijn op het vergelijken van het waargenomene met het vooropgestelde.

Techniek, materiaal en medium

Om te leren verbeelden maakt de student kennis met de verschillende media die binnen de hedendaagse kunst gehanteerd worden. Hedendaagse kunst verschijnt in een veelzijdigheid aan vormen: klassieke media, performance, conceptuele kunst, installaties, boeken, films... Er wordt gewerkt met vorm, tijd, licht, geluid, ruimte, het eigen lichaam...

De technieken en materialen die aangeleerd en gehanteerd worden staan steeds in functie van het zelfstandig verbeelden. Het accent ligt op constructietechnieken. Vanuit specifieke opdrachten wordt er kennis gemaakt met een ruim assortiment van verschillende technieken. Het gebruik van de digitale media en haar mogelijkheden komt ook aan bod. Er wordt aandacht besteed aan het combineren van die verschillende technieken. Dit soort opdrachten verruimen de mogelijkheden om creatief met hun verbeelding om te gaan en interdisciplinair te gaan werken.

Technische oplossingen worden gezocht in functie van een artistiek uitgangspunt. Dit houdt niet in dat technisch vermogen ondergewaardeerd wordt; er wordt op een andere manier mee omgegaan. Wanneer een werk een bepaald technisch kunnen vereist, wordt dit door de docent aangeleerd of wordt er gezocht naar iemand (docent van een ander atelier) die deze kennis bezit en de student op weg kan helpen. Zo wordt er een zelfstandig creatief handelen aangeleerd aan de student en een kruisbestuiving tussen verschillende afdelingen gestimuleerd.

De student ontdekt tijdens het traject (zelf) samen met de docent welke technieken en materialen het best bij hem/haar passen. Welke mogelijkheden zich het best lenen om zijn/haar beeld te ondersteunen. Opnieuw is het belangrijk te onderzoeken en te ontdekken welke keuzes er gemaakt worden en hoe die keuzes in relatie staan tot het beeld dat men wil maken. Er wordt een bewustzijn gecreëerd, waarbij men niet vertrekt vanuit techniek/materiaal/medium, maar vanuit het vooropgestelde concept. Techniek, materiaal en medium worden gekozen in functie van het (beeld) idee. Dit is een proces wordt opgebouwd in een paar jaar. De basis voor deze manier van denken wordt gelegd in het eerste en tweede jaar, waardoor er een methode (een manier van werken) eigen gemaakt wordt door de student. Deze eigen manier van werken wordt op een kritische manier verder uitgebouwd in de volgende jaren: een eigen beeldtaal kan ontstaan.

Omgaan met de beeldende kunstgeschiedenis

De kunstgeschiedenis komt door het werken rond de verschillende beeldende domeinen in zijn meest ruime betekenis aan bod. Bijna elke opdracht wordt ondersteund door documentatie die direct of indirect verband houdt met de opdracht. Specifieke kunstenaars (architecten of ontwerpers) uit verschillende disciplines kunnen, afhankelijk van de noodzaak van de student, aangereikt en bekeken worden.

Ze wordt voorgesteld om de studenten kennis te laten maken met een bredere invulling van die kunstgeschiedenis. De studenten worden zich bewust dat de 'beeldgeschiedenis' niet louter bestaat uit

die van de klassieke beeldende kunstgeschiedenis, maar dat er een wisselwerking bestaat tussen de verschillende beeldende media en domeinen.

Presentatie

Er worden mogelijkheden gecreëerd om de gemaakte voorontwerpen en werkstukken op te stellen in een 'neutrale' omgeving. Het kan gaan om een aparte ruimte of een wand van het lokaal die vrij gehouden wordt voor dit doel. Het omgaan en bekijken van de schetsen, voorstudies, werkmaquettes... op een neutrale manier, heeft zijn invloed op het vooropgestelde resultaat en zorgt voor een (mogelijke) bijsturing naar een eindpunt. Op deze manier wordt er nagedacht hoe een werk, een beeld of installatie beter tot zijn recht komt. Deze manier van werken biedt de mogelijkheid om de studenten op een rudimentaire manier te laten kennismaken met wat tentoonstellen kan inhouden.

Als de mogelijkheid zich voordoet kunnen deze ervaringen nog meer in de praktijk worden omgezet tijdens een opendeurdag of voor een eindejaarstentoonstelling van de academie. Het aspect 'tentoonstellen' komt ook aan bod bij het bezoek aan een tentoonstelling of museum, waar bijvoorbeeld de invloed van het 'parcours' op de werken kan onderzocht worden.

In de specialisatiegraad is het 'tonen' van werk een essentieel onderdeel van en een belangrijke stap in het omgaan met (eigen) beelden.

Specifiek

Eerste en tweede jaar (onderzoek en experiment)

- Open oefeningen om de verbeelding te stimuleren;
- Kennismaken met en ontdekken van verschillende materialen en mogelijkheden binnen een techniek;
- Kennismaken met en ontdekken van verschillende media en hun plaats binnen het beeldend gebruik;
- Leren omgaan met schaal;
- Waarneming, zowel klassieke waarnemingsoefeningen als andere mogelijkheden om iets te bestuderen en weer te geven zoals het gebruik van fotografie, collage, notities.

De begeleiding gebeurt individueel en klassikaal.

Derde en vierde jaar (techniekbeheersing)

Het verder uitdiepen van de reeds gekende technieken staat hier centraal, waardoor de studenten hun mogelijkheden ruimer worden. Het vergroot het oplossend vermogen (creativiteit). Het beter beheersen van bepaalde technieken neemt (mogelijke) drempels weg in het streven naar een bepaald resultaat. De eigen beeldtaal wordt ontwikkeld en de zelfstandigheid van de student groeit.

Er wordt voornamelijk gewerkt met vrije opdrachten, het zelf aanbrengen van werkprojecten wordt aangemoedigd.

De begeleiding gebeurt individueel en klassikaal.

Vijfde jaar (afstudeerjaar) (concept uitwerken)

Dit jaar staat in functie van persoonlijk werk. De student werkt aan eigen projecten of werkstukken die als één geheel getoond worden op het einde van het jaar. Technische, vormelijke en inhoudelijke aspecten worden op elkaar afgestemd en vormen een logisch samenhangend geheel.

De begeleiding is individueel.

Eerste en tweede specialisatie

Het opbouwen van en omgaan met een oeuvre staat hier centraal. De student leert het eigen werk plaatsen binnen de (hedendaagse) beeldende geschiedenis. Hij/zij leert zelfstandig en kritisch omgaan met het eigen werk en maakt hiervoor eigen keuzes, zoals:

- het verder ontwikkelen van de verworven technische mogelijkheden;
- het verwerven van kennis over bepaalde onderwerpen binnen de kunstwereld en andere inspiratiebronnen.

Het spreekt vanzelf dat de begeleiding geheel individueel is.